

Nr 90.

Av herrar **Forssell** och **Västberg**, angående utredning i fråga om kustartilleriets organisation.

Genom det beslut om en ny försvarsordning, som av föregående års riksdag fattades, skall kustartilleriet i väsentlig grad förstärkas. I samband härmed beslöts, att rörliga motoriserade batterier för kustartilleriet skulle anskaffas såväl på fastlandet som på Gotland. Genom detta beslut och genom det samtidigt beslutade förstärkandet av arméns artilleri med ett större antal tunga motoriserade batterier kommer att skapas bättre möjligheter att ordna ett försvar av kusten, varhelst detta kan påfordras, sålunda oberoende av de fasta kustförsvarsanläggningar, de s. k. kustfästningarna, dit kustartilleriets verksamhet hittills så gott som helt bundits. Riksdagen beslöt även uppsättande av en del andra kustförsvarsbatterier, vilka dock av ekonomiska skäl gjordes fasta, ehuru fördelen av att även ha dessa rörliga klart insågs.

Föregående års riksdags beslut i dessa delar innebär de facto ett godtagande av grundtanken i motion till samma riksdag nr 397. I beslutet drogs emellertid icke ut de riktiga organisatoriska konsekvenserna, vilka i samma motion angavs med följande hemställan:

att riksdagen vid den i kungl. proposition nr 225 föreslagna omorganisationen av försvaret måtte besluta, att kustartilleriet uppdelas, så att artilleriet med dess personal överföres till armén, men minvapnet med sin personal överföres till flottan,

att medel anvisas för påbörjande av den fasta kustartillerimaterielens transformering till rörlig,

att chefsbefattningen över kustartilleriet jämte dennes stabspersonal indrages.

Detta yrkande, som var grundat på en bestämd uppfattning om det oriktiga och för riksförsvaret olyckliga i sammankopplingen av kustartilleriet med flottan till »marinen», avslogs av riksdagen, som i stället beslöt, att marinens organisation i huvudsak skulle bli den hittillsvarande. Att man emellertid inom särskilda utskottet icke var absolut övertygad om det riktiga häri framgår med tydlighet av följande passus i utskottets yttrande:

»I fråga om kustartilleriets ställning i marinorganisationen har Kungl. Maj:t, i anslutning till försvarskommissionens uppfattning i förevarande fråga, anfört, att även om flottans och kustartilleriets inbördes ställning icke varit i allo tillfredsställande, med utrednings- och andra åtgärder härutinnan borde anstå, intill dess påtagliga erfarenheter av den nya organisationen förelåge. Utskottet kan för sin del ansluta sig till den uppfattningen,

att ifrågavarande spörsmål, vilket i själva verket omfattar frågan om kustartilleriets inpassande i hela försvarsorganisationen, jämväl framdeles bör vara föremål för statsmakternas uppmärksamhet. Att möjligheter till andra lösningar av frågan än som nu föreslagits föreligga, synes nämligen utskottet stå klart.»

Utskottet drog emellertid icke ut de logiska konsekvenserna av sin tveksamhet i denna sak genom ett förslag om utredning i denna viktiga fråga utan tillfogade endast:

»På sätt i Kungl. Maj:ts proposition anförts, lära emellertid erfarenheterna avvaktas, innan frågan om en närmare utredning upptages.»

På grund av de skäl, som framförts i förut nämnd motion nr 397, är det uppenbart, att den nuvarande organisationen av såväl kustartilleriet som rikets kustförsvar i sin helhet är olämplig. Det kan icke vara riktigt, att i en så farofylld tid som den nuvarande slå sig till ro med en dylik organisation och avvakta ytterligare dåliga erfarenheter, innan en ny mera rationell och effektiv organisation av denna viktiga försvarsgren skapas. De erfarenheter man redan har av kustartilleriets nuvarande organisation alltifrån 1902 äro mer än tillfyllest för att klarlägga denna organisationsforms olyckliga inflytande i flera avseenden, såsom på användningen av för kustförsvaret anslagna medel, den taktiska organisationen, utbildningens bedrivande, personalens beväpning och utrustning m. m., tillsammans bidragande till ineffektivitet hos en betydelsefull försvarsgren, vilket i händelse av krig innebär en allvarlig fara för rikets säkerhet.

Då det under rådande förhållanden är utsiktslöst att yrka på en omedelbar organisationsförändring få vi under hänvisning till den motivering, som förebragtes i ovan nämnd motion nr 397 och till den verkliga innebörden av 1936 års försvarsordning i vad rör såväl kustartilleriets rörliga delar som det förstärkt tunga motoriserade artilleriet vid armén, hemställa,

att riksdagen måtte begära en skyndsam och allsidig utredning rörande den nuvarande kustförsvarsorganisationens verkningar i olika avseenden, kustartilleriets uppdelning i sådan riktning, att artilleriet med dess personal överföres till armén och minvapnet med dess personal till flottan samtidigt som en enhetlig taktisk organisation genomföres.

Stockholm den 22 januari 1937.

Carl Forssell.

Mauritz Västberg.